

ישראל ויטלון: טז ואת
טול ית הטרף וארים ית
ידך על ימא ובזעוהי
ויעלון בני ישראל בגו ימא
ביבשתא: יי ואנא הא אנא
מתקף ית לבא דמצראי
ויעלון בתריהון ואתיקר

אל בני ישראל ויסעו: (טז) ואתה
הרם את מטף ונטה את ידך
על הים ובקעהו ויבאו בני
ישראל בתוך הים ביבשה:
ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם

ת"א ואתה הרם שם ויבאו בני ברכות נד.

בעל הטורים

(טז) הרם. ג' במסר. הרם את מטף. כשופר הרם קולך. מלמד שהממם וערכב אותם בקולות ואידך ויאמר הרם לך גבי אלישע כשפך הברזל. כמו הכא נעשה נס ע"י המים אף התם נעשה נס ע"י המים: ובקעהו. בזכות ויבקע עצי עולה ובזכות בקע לגלגלת קרי ביה בקע וה"ו שבוה השם נבקעו המים:

רש"י

עם עמה להאריך בתפלה, שישראל נתונין צלרה. (ישעיה מה, יא.): דבר אל בני ישראל ויסעו. דבר אחר מה תזעק אלי, עליב הדבר תלוי ולא עליך, כמ"ס להלן, על בני ועל פועל ידי תלוי כדאי זכות מצותיהם, והם, והאמונה שהאמינו

עיקר שפתי חכמים

ב פ"י כי הנגינה שתחת תזעק הוא טפחא להורות שאינו סמוך למלת אלי לומר דאלי פ"י עלי הדבר תלוי: ג פ"י מה תזעק מה תועיל תפלתך כי כדאי זכות וכו' והאמונה וכו' וזה תועיל להם:

לקוטי הלכות

(טז) ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה - הינו כשמים הידונים מתגברים חס ושלום, שהם בחינת ההרהורים רבים ובבלבולים וכו', שהם בחינת מצולות ים ואין מקום לברח לא לפנים ולא לאחור ולא משום צד, שאז הנפש ישראלית בצרה ובמצוקה גדולה, בבחינת יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וכו', אזי אין תקנה פי אם שייסיח דעתו ולא יסתפל לאחוריו כלל, רק יזדרז בגבור לרוץ ארח לעבר על כל המחשבות והבלבולים ולילך בדרך שהוא עוסק בו בתורה ותפלה וכו', ולא יסתפל לאחוריו כלל, רק יעשה את שלו. וזהו בחינת דבר אל בני ישראל ויסעו, שילכו לדרךם ויקפצו לתוך הים ולא יחשבו ולא יסתכלו לאחוריהם כלל. וכן עשו שקפץ נחשון לתוך הים ואחוריו כל ישראל והלכו

ביים עד חטמם, כמו שאמרו רבותינו ו"ל, הינו שלא הסתכלו על מים השוטפים מים הידונים בחינת מצולת ים שהם הבלבולים והרהורים הרעים והמחשבות רבות המבלבלות אותם בעבודתם, ובפרט בתפלתם, רק קפצו לתוך המצולת ים והלכו לבטח בדרךם ועסקו בעבודתם בתורה ותפלה וכו' בתוך התגברות שאון גלי הים שהם המחשבות והבלבולים ולא הסתכלו לאחוריהם כלל, רק עשו את שלהם ובודאי כל מה שהתגברו לכלי להסתפל עליהם ולילך בתוכם בודאי התגברו המצולות ים כנגדם יותר ויותר כמו שני אנשים הנלחמים זה עם זה, אבל ישראל עם קדוש לא הסתכלו על כל זה וקימו עצה הנ"ל להתחזק לכלי להסתפל עליהם כלל רק לילך בדרךם הקדש

וְאֶכְבְּדָהּ בַּפֶּרֶעַה וּבְכָל-חַיְלֹ
 בְּרִכְבּוֹ וּבַפֶּרֶשִׁיו: (יח) וַיֵּדְעוּ מִצְרַיִם
 כִּי-אֲנִי יְהוָה בְּהַכְבֵּדִי בַּפֶּרֶעַה
 בְּרִכְבּוֹ וּבַפֶּרֶשִׁיו: (יט) וַיִּסַּע מִלֶּאֶךְ
 הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה
 יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע
 עִמּוֹד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד
 מֵאַחֲרֵיהֶם: (כ) וַיָּבֹא בֵּין אֶמְחֲנֵה
 מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֲנָן וְהַחֲשֶׁךְ וַיֵּאָר

בַּפֶּרֶעַה וּבְכָל מִשְׁרֵיתָהּ
 בְּרִתְפוּהֵי וּבַפֶּרֶשִׁיו:
 יח וַיֵּדְעוּ מִצְרַיִם אֲרִי אֲנִי
 יי בְּאֲתִיקְרוּתִי בַּפֶּרֶעַה
 בְּרִתְפוּהֵי וּבַפֶּרֶשִׁיו:
 יט וַיִּסַּע מִלֶּאֶכָּא דִּי
 דְּמִדְּבַר קָדָם מִשְׁרֵיתָא
 דִּישְׂרָאֵל וְאַתָּא מִבְּתַרִּיהוֹן
 וַיִּסַּע עִמּוֹדָא דְּעֲנָנָא מִן
 קִדְמֵיהוֹן וְשָׂרָא מִבְּתַרִּיהוֹן:
 כ וַעֲלַ בֵּין מִשְׁרֵיתָא
 דְּמִצְרַיִם וּבֵין מִשְׁרֵיתָא
 דִּישְׂרָאֵל וְהוּא עֲנָנָא וְקִבְלָא

בעל הטורים

(כ) ויאר. ב' במסו'. ויאר את הלילה. אל
 ה' ויאר לנו. וזהו ויהי הענן והחושך

רש"י

ערכית לגמרי, אלא נסע והלך לו מאחריהם,
 להחשיך למצרים: (כ) ויבא בין מחנה מצרים.
 משל למהלך דרך וצנו מהלך לפניו, צאו לסטים
 לשצותו, נטלו מלפניו ונתנו לאחריו, צא זאב
 מאחריו, נתנו לפניו, צאו לסטים לפניו וזאבים
 מאחריו, נתנו על זרועו ונלחם זהם. כך ואנכי
 תרגמתי לאפרים קחם על זרועותיו (הושע יא, ג):
 ויהי הענן והחושך. למצרים: ויאר. עמוד
 האש ה' את הלילה לישראל, והלך לפניהם כדרכו

צי וילאו, לקרוע להם הים (מכילתא פ"ג): (יט) וילך
 מאחריהם. להדליל צין מחנה מצרים וצין מחנה
 ישראל, ולקבל חטים וצליקטוראומד של מצרים.
 בכל מקום הוא אומר מלאך ה', וכאן מלאך
 האלהים, אין אלהים בכל מקום אלא דין, מלמד
 שהיו ישראל נחונין צדין צאותה שעה, אם להנצל
 אם להאצד עם מצרים: ויסע עמוד הענן.
 כשחשיכה, והשלים עמוד הענן את המחנה לעמוד
 האש, לא נסתלק הענן כמו שהיה רגיל להסתלק

עיקר שפתי חכמים

ד' פי' שנסע את המלאך היה מיד כשבאו מצרים עליהם כדי להכדיל בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ולקבל חטים וכו' והעמוד ענן ה' להחשיך למצרים:
 ה' פי' ויאר המאיר שהוא עמוד האש ולא המלאך:

לקוטי הלכות

בְּתוֹכָם בְּתוֹךְ שְׂטִיפַת הַיָּם עַד שָׁבְאוּ עַד
 חֲמָמָם, וְאִזּוּ בְּשָׂרָאָה ה' יִתְפַּרֵּךְ חֶזֶק לְבָבָם
 שְׂאִינָם מְנִיחִים עֲבוּדָתָם בְּשׁוּם בְּלָבוּל
 שְׁבַעֲוֹלָם, אִזּוּ חָמַל עֲלֵיהֶם וּבָקַע הַיָּם
 מִפְּנֵיהֶם וַיִּבְּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם
 בְּיַבְשָׁה, כִּי כֵן הִדְבֵּר בְּשִׁמְתַחֲזִיקִים

בְּתַחֲזִיקוֹת גְּדוֹל לֵילֶךְ דְּרָבּוֹ בְּתַפְלָתוֹ
 וְעֲבוּדָתוֹ וְלִבְלִי לְהַבִּישׁ לְאַחֲרָיו וְאִינוּ מִסְתַּכְּלִין
 אַחֲרֵיהֶם כָּלֵל, אִזּוּ פִתְאֻם הֵם נִתְבַּטְּלִים
 לְגַמְרֵי מִפְּשׁ כְּמוֹ הַיָּם שְׁנִתְבַּטְּלִין לִפְנֵי בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְנִתְהַפְּךְ לְיַבְשָׁה. (יורה דעה - הלכות
 שילוח הקן ד' - ז')